

SKYTTERÖRELSEN I LYSINGS HÄRAD

Den våg av fosterländskhet som gick över hela Sverige i början av 1860-talet, undgick icke heller våra bygder. Under statsmyndigheternas medverkan bildades de så kallade skarpskytteföreningarna, vilka var direkta underavdelningar till den landsomfattande Nationalbeväpningen. Denna uppstod under inverkan av det oroliga politiska läget i Europa vid denna tid, man ansåg nämligen i vida kretsar att Sveriges försvar var otillräckligt, och att dess mål var att bilda frivilliga kårer för ortsförsvaret, ett slags "landstorm" om man så vill.

Rörelsens spred sig hastigt över hela landet, och 1867 hade medlemsantalet stigit till över 40:000, men så småningom mattades intresset, och tio år senare hade medlemsiffrorna sjunkit till 12:000, och tiden syntes nu vara inne för en omorganisation, och ur de gamla skarpskytteföreningarna uppstod nu skytteföreningar och skyttegillen.

I våra bygder synes Röks socken varit den första inom vilken en skarpskytteförening bildades, och den drivande kraften vid föreningens tillkomst var kyrkovården Lars Peter Svensson i Hagen.

Vid det sammanträde där föreningen bildades den 15 september 1863, beslutade man tillskriva grannkommunerna, att, för den händelse intresse förefanns för bildandet av Lysings Härad's Skarpskytteförening, sammanträda å Backasands Gästgivaregård söndagen den 4 oktober för att diskutera denna fråga.

Med kännedom om att vissa förberedelser redan blivit vidtagna för bildandet av en skarpskytteförening inom såväl Ödeshögs som Stora Åby församlingar, hyste man gott hopp om att häradsförbundet skulle bli en verklighet.

Sammanträdet evhölls i sockenstugan i Ödeshög, medan den ursprungligen bestämda mötesplatsen Backasand Gästgivaregård, i stället skulle komma till användning för den mera festliga delen av programmet.

Bruksägaren A. Svensson på Orrnäs hälsade den talrika menigheten välkommen med "ett enkelt men vackert tal" för att citera en samtida. Efter en kort diskussion beslutades enhälligt att bilda en skarpskytteförening inom Lysings Härad, och skulle densamma utgöra en del av nationalförsvaret i full överensstämmelse med Kungl: Kungörelsen av den 8 mars 1861.

Föreningen fick en mycket god start från början, det var närmare 100-talet personer som lät anteckna sig i den nya föreningen.

Sedan de egentliga förhandlingarna voro genomgångna, samlades till ett antal av omkring tvåhundra personer, såväl unga som gamla, på torgplatsen i Ödeshög, och med fana - skänkt av 1862 års beväringssynglingar - samt med musik i teten ställdes färden till Backasands Gästgivaregård.

Samhället hade redan vid denna tidpunkt en nässingskvartett och en dåtida skribent meddelade att kvartetten var på förhand väl inövad, och det får väl tolkas så att de musikaliska prestationerna voro till allmän belåtenhet.

Väl framme vid Gästgivaregården undfägnades samtliga med några glas punsch, vartill medel stälts till förfogande av några intresserade personer.

Den nye ordföranden Bruksägaren A. Svensson utbragte en skål för H.M Konungen, och Hovrättsnotarien Asker talade för Lysings Häreds Skarpskytteförening.

Den angenäma samvaron fortsattes, vari de flesta deltog, och så hade Lysings Härad bidragit med sin del av "folkbevärningen"

Som nämnts svalnade intresset för skarpskytterörelsen, men för Häreds-föreningen i denna byggd skulle det dröja ända till 1892 innan det var dags att organisera om föreningen vilket skedde detta år, och ur skarpskytteföreningen steg som en ny "Fågel Fenix" Ödeshögs Skyttegille.

Det var kapten Grewell, han tjänstgjorde som kontrollant vid brännerierna i Ödeshög, det var Pastor Snällman och D:r H. Hemming som ställde sig i spetsen för skyttegillet.

Men ingen förening seglar bara i medvind. Ödeshögs Skyttegille har under åren upplevt både höder och dalgångar, tiden omkring år 1919 var en av höjderna, för att i mitten av 20-talet glida ner i en vågdal.

Skyttegillet sommarfester på Häggestadbacken var en stor attraktion under en lång följd av år, och utgjorde en tid det enda "spektakel" sommertid i byggen, och drog folk från vida trakter, men så hade ju Skttegillet en egen blåsorkester som exekverade dansmusiken.

År 1919 utgav skyttegillet en tidning som kallades "Kulsprutan" som väckte stor munterhet och som citeras än i dag av minnesgoda ortsbor. Ödeshögs-poeten Carl Swanborg hade bidragit med bl. a. en högständ dikt på första sidan, "utsikt från skyttebanan" och folkskolläraren Sven Normell hade bidragit med skämtsamma teckningar av kända Ödeshögsbor, till vilka Swanborg diktat verser.

Ödeshögs Skyttegille i dag bedriver vid sidan av sin vanliga verksamhet luftgevärsskytte på inomhusbana i högstadieskolans källare, och där omkring 75 personer deltar varje vecka.

År 1971 besöktes denna bana av 1:340 äldre personer, och i mars 1972 kommer Svenskt mästerskap att anordnas där, och skyttegillet har under de år som gått haft flera topplag i div: II.

Skyttar i särklass har varit Torsten Palmér, och på senare år Mats Andersson som klart lysande stjärna.

Malvar Andersson